

Спеціалізованій вченій раді Д 41.055.01

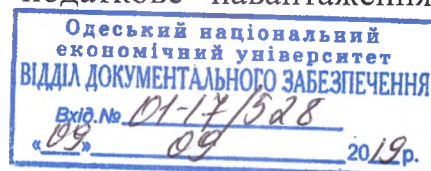
Одеського національного
економічного університету

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
доктора економічних наук, професора
Міщенко Володимира Івановича на дисертаційну роботу
Слатвінської Марини Олександрівни
«Фіскальна політика в умовах модернізації фінансової системи»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

Актуальність теми дисертаційної роботи

В умовах перманентних змін у глобальному економічному просторі та зростання відкритості економіки України під впливом інтеграційних процесів, потребують наукового обґрунтування і вдосконалення теоретико-методологічні засади оцінювання фіскальної політики з метою адекватного реагування на дестабілізуючі чинники екзогенного та ендогенного характеру. Особливо, з огляду на модернізаційні перетворення, що відбуваються у економічній і фінансовій системах.

Нагромаджені у фінансово-економічній сфері суперечності свідчать, що фіскальна політика України як єдине ціле, де були б узгоджені всі функціональні елементи, не відбулася. Реалії сьогодення, які породжені дією об'єктивних та суб'єктивних чинників, проявляються у внутрішній неузгодженості складових цілісної системи фіскальних правовідносин. У цьому контексті доцільно виокремити нестабільність законодавчо-нормативного регламентування, недостатність фінансових ресурсів та недосконалість адміністрування податків і зборів, нерівномірне податкове навантаження,

неефективність розподілу видатків бюджету, недостатню обґрунтованість державних запозичень і закупівель, порушення принципів економічної, соціальної справедливості, незадовільне вирішення фіскальних завдань через дисбаланси та дивергенцію цілей і результатів тощо.

Серед багатьох аспектів, які заслуговують детального дослідження у цьому контексті, найбільш показово зупинитися на питаннях формування і реалізації фіскальної політики в умовах модернізацій фінансової системи. Це й було обрано М. О. Слатвінською у якості теми дисертаційної роботи, що є актуальним, своєчасним і доцільним дослідженням, як у теоретико-методологічному, так і в практичному сенсі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Актуальність дисертації підтверджується її зв'язком з науково-дослідною роботою Одеського національного економічного університету, що виконувалась за темами: «Бюджетна система України: аналіз стану і основні напрямки вдосконалення бюджетних відносин в умовах макроекономічного розвитку» (ДР № 0107U011415), де автором обґрунтовано інструменти фіскального регулювання макроекономічного розвитку; «Трансформаційні процеси у податковій системі України» (ДР № 0112U007707), де автором запропоновано періодизацію трансформаційних перетворень податкової компоненти фіскальної політики; «Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку фінансової системи України» (ДР № 0116U000217), де автором запропоновано науковий підхід до розкриття сутності дефініції «модернізація фінансової системи»; «Розробка та імплементація мобілізаційного сценарію збалансованого розвитку регіонів в умовах децентралізації» (ДР № 0116U000752), в якій де автором запропоновано науково-методичний підхід до формування фінансово-економічної складової мобілізаційного сценарію збалансованого розвитку регіонів. При виконанні госпдоговірних тем кафедри фінансів: «Регулювання та контроль у системі управління державними

та місцевими фінансами» (ДР № 0115U004588), де автором запропоновано науково-методичний підхід до виявлення проблемних аспектів управління бюджетними коштами; «Формування ресурсної бази місцевих бюджетів в умовах децентралізації» (ДР № 0116U000205), де автором обґрунтовано науково-методичні засади застосування податково-боргового інструментарію при формуванні ресурсної бази місцевих бюджетів; «Механізм оподаткування виробників сільськогосподарської продукції» (ДР № 0118U000072), де автором обґрунтовано науково-методичні засади пільгового оподаткування сільськогосподарських товаровиробників податком на додану вартість.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи

Аналіз структури і змісту дисертаційної роботи, автореферату дисертації та наукових праць Слатвінської М. О. дозволяють стверджувати, що сформульовані нею наукові положення, висновки і рекомендації є достатньо обґрунтованими і достовірними, відповідають меті, об'єкту, предмету та завданням дослідження. Вони ґрунтуються на коректному застосуванні загальнонаукових і спеціальних методів дослідження (індукції, дедукції, наукової абстракції, конкретизації, структурно-функціонального, ретроспективного, кореляційно-регресійного аналізу тощо), на глибокому опрацюванні нормативно-правових актів, значного обсягу даних державної статистики і фінансової звітності, статистичних та аналітичних матеріалів Міністерства фінансів України, Міністерства соціальної політики України, Державної фіскальної служби України, Державної казначейської служби України, звітів та методичних матеріалів Рахункової палати України і Державної аудиторської служби України, звітів Пенсійного фонду України, аналітичних матеріалів Національного інституту стратегічних досліджень, статистичних даних Світового банку та Організації економічного співробітництва і розвитку, Міжнародного валютного фонду, офіційних даних

Євростату, наукових праць українських і зарубіжних вчених з проблематики дослідження.

Про обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи також свідчить їх апробація на 21 міжнародній та всеукраїнській науково-практичній конференції.

Логіка дисертаційної роботи базується на системному, комплексному, структурно-функціональному підході до вирішення поставлених завдань та аналізу причинно-наслідкових зв'язків. За своєю структурою дисертаційна робота складається зі вступу, п'яти розділів, які присвячені ключовим питанням фіскальної політики в умовах модернізації фінансової системи, а також висновків, списку використаних джерел (580 найменувань) та додатків.

У дисертації досліджено термінологічний апарат та розкрито генезис наукових поглядів щодо сутності понять «фінансова система», «модернізація», (с. 39-45; 47-59); виокремлено іманентні модернізації ознаки й запропоновано науковий підхід до розкриття дефініції «модернізація» (с. 57-58); узагальнено наукові підходи до визначення понять «фінансова система» та «модернізація» і розширено понятійний апарат дослідження, запропоновано дефініцію «модернізація фінансової системи» (с. 58-59); виявлено причини, що викликали необхідність модернізації фінансової системи (с. 45-47); розкрито контрверсійність фіскальної політики та розширено змістовне наповнення дефініції «фіскальна політика» (с. 69-83; 85); поглиблено теоретичне обґрунтування взаємозв'язків фіскальної політики та державного регулювання у забезпеченні соціально-економічного розвитку (с. 87-109) та розмежовано поняття «державне регулювання», «державне управління», «фіскальне регулювання» (с. 93, додаток А); систематизовано види та інструменти фіскальної політики (с. 104-108); розроблено методологічні підходи до дослідження фіскальної політики (с. 114-135); виокремлено етапи та систематизовано загальнонаукові й спеціальні методи, підходи наукового пізнання дослідження фіскальної політики (с. 117-119); систематизовано загальнонаукові та спеціальні принципи, які застосовувались при дослідженні

фіскальної політики (с. 133-134); виокремлено структурно-функціональні компоненти фіскальної політики з обґрунтуванням їх основних цілей, завдань і функцій (с. 137-138; 137-155); систематизовано методологічні підходи до оцінки дієвості й результативності фіскальної політики (с. 156-177); запропоновано методологічний підхід до оцінювання фіскальної політики в умовах модернізації фінансової системи (с. 178-181); досліджено трансформаційні перетворення податкової компоненти фіскальної політики і запропоновано її періодизацію (с. 185-191, додаток В); виявлено й формалізовано вплив податкових домінант на формування бюджету (с. 191-213); висвітлено ризики в управлінні державним боргом (с. 217-230); розкрито функціональні особливості видатків бюджету (с. 235-243) та дисбаланси у функціонуванні позабюджетних цільових фондів соціального страхування (с. 251-260); запропоновано систему індикаторів оцінки ефективності функціонування фіскальної системи (с. 278-280); розроблено інтегральний показник оцінки ефективності функціонування фіскальної системи (с. 317-318); обґрунтовано вплив фіскального регулювання на макроекономічні процеси в Україні та доцільність зниження фіскального навантаження (с. 324-331); узагальнено та доповнено принципи формування і реалізації фіскальної політики (с. 350-355); розроблено концепцію фіскальної політики в умовах модернізації фінансової системи (с. 355-357); розкрито взаємозв'язок цілей, інструментів, результатів фіскальної політики в умовах модернізації фінансової системи (с. 360-362); запропоновано концептуальну модель оцінювання фіскальної політики в умовах модернізації фінансової системи (с. 363-365); визначено стратегічні пріоритети фіскальної політики у стимулюванні соціально-економічного розвитку (с. 372-376, 384-389); розроблено пропозиції щодо організаційно-інституційного забезпечення реалізації фіскальної політики в умовах модернізації фінансової системи (с. 393-405).

Висновки повною мірою відображають сутність та новизну розроблених і винесених на захист наукових положень і рекомендацій. Аналіз дисертаційної

роботи свідчить, що автор вирішив важливу наукову проблему відповідно до мети та завдань дослідження.

Достовірність і новизна наукових положень дисертаційної роботи

Науковим доробком Слатвінської М. О. є нове вирішення важливої наукової проблеми - розробка теоретико-методологічних і методичних підходів, практичних рекомендацій щодо оцінювання фіскальної політики та підвищення її дієвості й адаптивності в умовах модернізації фінансової системи.

Найбільш значущими науковими здобутками, що знайшли відображення у дисертаційній роботі є наступні:

вперше:

- сформовано концепцію фіскальної політики, в якій сформульовано цілі, завдання, принципи та обґрунтовано інструментарій фіскальної політики в умовах модернізаційних перетворень, розкрито її структурно-функціональні компоненти у взаємодії та взаємопроникненні, що дозволяє приймати ефективні управлінські рішення, спрямовані на підвищення адаптивності фіскальної політики в умовах модернізації фінансової системи, та сприяє досягненню стратегічних цілей соціально-економічного розвитку (с. 355-363);
- розроблено методологію комплексного, системного оцінювання фіскальної політики, яка базується на оцінці впливу фіскальної політики на макроекономічні процеси та оцінці ефективності функціонування фіскальної системи, параметри якої задаються умовами фіскальної політики за основними її блоками (податковим, бюджетним, борговим та соціальним), що виокремлені за критерієм трансмісії фіскальної політики, а їхнє оцінювання здійснюється за основними функціями управління (с. 177-181; с. 317; 329-334). Реалізація даної методології створює підґрунтя для формування системи фіскального реагування, вироблення адаптаційного синдрому та обґрунтування заходів фіскальної політики щодо підвищення дієвості й адаптивності останньої в умовах модернізації фінансової системи;

- запропоновано комплексний науково-методичний підхід до формування системи індикаторів оцінки ефективності функціонування фіскальної системи, що базується на групуванні індикаторів, які відібрано із застосуванням методу головних компонент (с. 278-282). Використання запропонованого комплексного науково-методичного підходу сприятиме: виявленню позитивних і негативних тенденцій у функціонуванні фіскальної системи як за окремим блоком, так і за основними управлінськими функціями; розробці обґрунтованих заходів фіскальної політики щодо підвищення ефективності функціонування фіскальної системи у коротко- і середньостроковій перспективі; визначенню стратегічних пріоритетів фіскальної політики в умовах модернізації фінансової системи;

удосконалено:

- методологічний підхід до визначення сутності фіскальної політики, який, на відміну від існуючих, базується на використанні іманентного, контекстуального, історичного, системного, комплексного підходів, що дозволяє розширити змістовне наповнення дефініції «фіскальна політика» (с. 83-86). Зокрема, під фіскальною політикою пропонується розуміти сукупність заходів, методів, прийомів уряду, спрямованих на формування, розподіл і використання централізованих фондів держави, вирішення протиріч, що виникають як реакція на зовнішні та внутрішні фіскальні шоки, згладжування дисбалансів, які утворюються у фіскальній системі, шляхом змін у системі оподаткування, державних видатках, соціальних внесках, фінансуванні боргу з метою реалізації завдань стратегії соціально-економічного розвитку країни;

- формалізацію взаємозв'язків між структурно-функціональними компонентами фіскальної політики на основі багатовимірною статистичного аналізу та врахування впливу фіскальної політики на макроекономічні процеси (с. 212, 229, 242, 260, 286-296, 300-317). Це, на відміну від існуючих підходів, дозволяє виявляти першопричини деструктивних проявів такого впливу, розробляти заходи щодо їхнього попередження та усунення як науково-практичного базису для розробки стратегічних пріоритетів фіскальної політики в умовах модернізації фінансової системи;

- науково-методичний підхід до оцінки ефективності функціонування фіскальної системи, який, на відміну від існуючих, базується на формуванні інтегрального показника ефективності функціонування фіскальної системи з урахуванням її структурно-функціональних компонент (податкової, бюджетної, боргової, соціальної (в частині позабюджетних цільових фондів)), що дозволяє здійснювати комплексне оцінювання фіскальної політики в умовах модернізації фінансової системи за визначеними критеріальними оцінками та характеристиками (с. 271-276, 282, 317);

- методологію дослідження фіскальної політики з обґрунтуванням суб'єктно-об'єктних взаємодій елементів фіскальної системи, яка, на відміну від існуючих, ґрунтується на виокремленні структурно-функціональних компонент фіскальної політики як її складових у нерозривній діалектичній єдності, з конкретизацією цілей, завдань, функцій та інструментарію реалізації фіскальної політики, що дозволяє комплексно та системно розкрити іманентні ознаки цих компонент (с. 137-139, 142-144, 146-154);

- науково-методичний підхід до оцінки взаємозв'язків між інструментами фіскального регулювання та макроекономічними процесами, що, на відміну від існуючих, передбачає застосування перетвореної виробничо-інституційної функції з такими змінними, як інвестиції в основний капітал, фіскальне навантаження і середньорічна кількість зайнятих, та сприяє визначенню оптимального рівня фіскального навантаження (с. 324-331). Застосування запропонованого підходу дозволить обґрунтовано обирати напрями оптимізації фіскального тягаря, який чинить деструктивний вплив на діяльність суб'єктів господарювання та соціально-економічний розвиток;

- методологічний інструментарій пізнання фіскальної політики, який, на відміну від існуючих, враховує іманентні особливості модернізації фінансової системи та базується на синтезі методологічних підходів й уможливорює комплексність та багатоаспектність наукових розвідок у цій сфері, що сприяє розширенню методології дослідження фіскальної політики (с. 117-130; 133-135);

набули подальшого розвитку:

- понятійний апарат дослідження фіскальної політики, а саме: запропоновано дефініцію «модернізація фінансової системи», під якою пропонується розуміти прогресивне, поетапне, комплексне, системне, якісне оновлення і приведення у відповідність до сучасних вимог змісту, структури, підсистем, взаємозв'язків між сферами та ланками фінансової системи й управління ними, що відбувається на засадах законності, інноваційності, визначеної пріоритетності цілей і завдань та гнучкості їхньої реалізації, з метою підвищення рівня соціально-економічного розвитку країни. Це дозволило поглибити теоретичні засади фіскальної політики з огляду на модернізаційні перетворення, які відбуваються у фінансовій системі держави (с. 58-59);

- періодизація трансформаційних перетворень податкової компоненти фіскальної політики України як однієї з її структурно-функціональних складових, що, на відміну від існуючих, системно розкриває іманентні ознаки кожного етапу, відповідно до поставлених цілей фіскальної політики, домінанти фіскальної політики у формуванні податкових доходів державного і місцевого бюджетів, враховує специфіку застосування податкового інструментарію та його фіскально-регулюючої ролі в умовах модернізаційних перетворень фінансової системи (с. 185-190, 486-489). Це дозволить розробити систему заходів з попередження негативних проявів нераціонального застосування фіскального інструментарію в перспективі для прийняття управлінських рішень;

- науково-методичний підхід до визначення стратегічних пріоритетів фіскальної політики у стимулюванні соціально-економічного розвитку, що уможливило формування комплексу заходів за кожним структурно-функціональним компонентом фіскальної політики в їхньому взаємозв'язку та взаємозалежності. Використання запропонованого підходу дозволить підвищити дієвість фіскальної політики й сприятиме досягненню її цілей (с. 372-376, 384-389);

- обґрунтування цілісності організаційно-інституційного забезпечення реалізації фіскальної політики на засадах застосування ІТ-систем та діджитал-технологій, що дозволяє координувати діяльність органів фінансового контролю у відповідності з поставленими стратегічними цілями фіскальної політики. Це надасть можливість своєчасно розробляти заходи фіскального реагування на екзогенні та ендогенні стресори і підвищити дієвість фіскальної політики й її адаптивність (393-405).

Повнота викладу матеріалу основних наукових результатів дисертації в опублікованих працях та практичне значення отриманих результатів

Основні теоретико-методологічні та науково-практичні результати дослідження висвітлено в 53 наукових працях загальним обсягом 127,32 друк. арк. (особисто автору належать 53,68 друк. арк.) серед яких: 1 одноосібна монографія 26,85 друк. арк., 5 колективних монографій, 21 стаття у наукових фахових виданнях України (з них 18 у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз), 5 статей у наукових періодичних виданнях інших держав, 21 теза доповідей за результатами участі у наукових конференціях.

Опубліковані праці достатньо повно відображають положення, що винесені здобувачем на захист, і відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України до опублікування результатів дослідження на здобуття ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит.

Практичне значення отриманих результатів засвідчують довідки про впровадження основних положень, розроблених рекомендацій у практичну діяльність органів влади, а саме: Комітету Верховної Ради України з питань фінансової політики і банківської діяльності (довідка від 14.03.2019 р.), Офісу з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України (довідка № 2018-09-12/1 від 12.09.2018 р.), Головного управління ДФС у Київській області (довідка № 9489/10/10-36-04-01 від 15.03.2019 р.), Південного офісу Держаудитслужби Державної аудиторської служби України (довідка № 15-08-23-14/3622 від 25.06.2018 р.), Департаменту фінансів Одеської

обласної державної адміністрації (довідка № 01.01-46/1995 від 07.06.2018 р.), Головного управління Державної казначейської служби України в Одеській області (довідка № 011-08/1-3956 від 26.06.2018 р.), Департаменту економічного розвитку Миколаївської міської ради (довідка № 716/18-716 від 04.07.2018 р.), Департаменту фінансів Одеської міської ради (довідка № 09-80/339 від 21.02.2018 р.). Водночас наукові результати дисертаційної роботи, одержані автором, впроваджені у навчальний процес Одеського національного економічного університету при викладанні дисциплін: «Фіскальна політика», «Фінанси», «Місцеві фінанси», «Податкова система», «Податковий менеджмент», «Фінансовий контроль» (довідка № 01-11/989 від 20.06.2018 р.).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

В цілому, позитивно оцінюючи подану до захисту дисертаційну роботу Слатвінської Марини Олександрівни, необхідно вказати на наступні дискусійні питання та зауваження до її змісту.

1. На с. 45-47 (п.п. 1.1) автор розкриває екзогенні та ендогенні чинники, які обумовили модернізацію фінансової системи та висвітлює наслідки такого впливу. Серед них виокремлює нездатність фінансової системи до забезпечення потреб економіки у фінансових ресурсах, необхідних для розвитку виробництва та підвищення рівня життя населення; наявність змішаної системи грошового обігу, яка породжує «втечу» капіталу; відсутність цілісної взаємопов'язаної системи бюджетного, податкового, митного, валютного та інших напрямків державного регулювання, тощо. Однак слід було б структурувати за сферами фінансової системи, виокремлені автором наслідки впливу модернізаційних перетворень, що сприяло б поглибленню теоретичної складової досліджуваної проблематики. Це є логічним, з огляду на те, що на с. 43 автор приділяє увагу структурі фінансової системи.

2. У першому розділі дисертаційної роботи (п.п. 1.2) автор досить ґрунтовно розкриває теоретичні основи фіскальної політики в умовах

модернізації фінансової системи і, безпосередньо, наукові підходи до визначення сутності фіскальної політики та її контроверсійність (с. 69-86) й акцентує увагу на необхідності координації фіскальної й монетарної політик. Водночас варто було глибше дослідити це питання, з огляду на те, що на різних етапах циклічного розвитку економіки застосування інструментів та важелів фіскальної і монетарної політик, без належної взаємної координації, може нівелювати результати одна одної або ж призводити до негативних наслідків.

3. Дискусійним та таким, що потребує додаткової аргументації є наступне твердження автора: «...фіскальна політика визначає основні напрями використання централізованих фінансових ресурсів.» (с. 139).

4. Автор у третьому розділі дисертаційної роботи досліджує інструментарій фіскальної політики та особливості функціонування податкового блоку фіскальної системи (с. 190-213). Позитивно оцінюючи проведений аналіз за податковим блоком, є сенс зазначити, що з огляду на цифровізацію економіки та модернізаційні перетворення у бізнес-середовищі, у тому числі щодо застосування діджитал-технологій та використання криптовалют, варто було б у роботі приділити більше уваги дослідженню питання щодо регулювання цих процесів з боку фіскальних органів.

5. Позитивною є пропозиція автора стосовно науково-методичного підходу до оцінки взаємозв'язків між інструментами фіскального регулювання та макроекономічними процесами, який надав можливість визначити оптимальний рівень фіскального навантаження (с. 324-331). Водночас, вважаємо, що у дисертаційній роботі, при здійсненні факторного аналізу, бажано було б врахувати ще й чинник впливу тіньової економіки на ВВП.

6. На с. 335-342 автор слушно приділяє увагу інвестиційно-інноваційній діяльності та розкриває фіскальний інструментарій її стимулювання в Україні (с.338). Однак, поза увагою залишається податкове стимулювання розвитку банківської діяльності у забезпеченні економічного зростання. Тоді як зменшення податкового навантаження на банки позитивно

впливає на вартість банківських послуг, що сприяє активізації інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання через здешевлення кредитів та сприяє економічному зростанню у державі. Варто було б висвітлити напрями удосконалення податкового законодавства в контексті здійснення оподаткування фінансових операцій українських банківських установ.

Висловлені зауваження і дискусійні положення свідчать про багатоаспектність досліджуваної проблематики, не впливають на загальну високу оцінку теоретико-методологічного рівня та практичної значущості отриманих результатів дисертаційної роботи М. О. Слатвінської. За змістом та науково-практичною спрямованістю дисертаційна робота є новаторською та фундаментальною.

Відповідність дисертаційної роботи встановленим вимогам

Оцінюючи дисертаційну роботу Слатвінської Марини Олександрівни за темою «Фіскальна політика в умовах модернізації фінансової системи» в цілому, можна зробити висновок, що вона є актуальною, завершеною науковою працею, виконаною особисто на достатньо високому теоретико-методологічному рівні, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують наукову проблему розробки теоретико-методологічних і методичних підходів, практичних рекомендацій щодо оцінювання фіскальної політики та підвищення її дієвості й адаптивності в умовах модернізації фінансової системи

За своїм змістом дисертація повністю відповідає меті та поставленим завданням дослідження. Робота викладена у логічній послідовності, літературною українською мовою, оформлена у відповідності з вимогами. Автореферат оформлений згідно встановлених вимог і за змістом ідентичний основним положенням дисертаційної роботи та стисло розкриває їх сутність й не містить інформації, що не має відношення до дослідження автора.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Слатвінської Марини Олександрівни на тему «Фіскальна політика в умовах модернізації фінансової системи» є самостійним, цілісним, завершеним дослідженням, характеризується єдністю та логікою викладення матеріалу, містить науково обґрунтовані теоретичні результати і методологічні положення, які мають наукову новизну, і практичні рекомендації щодо вирішення актуальної наукової проблеми - розробку теоретико-методологічних і методичних підходів, практичних рекомендацій щодо оцінювання фіскальної політики та підвищення її дієвості й адаптивності в умовах модернізації фінансової системи. Автором досягнуто поставлену мету шляхом послідовного вирішення завдань дослідження. Основні наукові положення, висновки та пропозиції є достатньо обґрунтованими та достовірними. Зміст дисертації повністю відповідає темі дослідження та паспорту спеціальності 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит, а також профілю спеціалізованої вченої ради Д 41.055.01 Одеського національного економічного університету.

За своїм змістом, завершеністю, достовірністю отриманих результатів, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням дисертаційна робота «Фіскальна політика в умовах модернізації фінансової системи» відповідає вимогам положень п. 9, 10, 12, 13 та 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами та доповненнями), що висуваються до докторських дисертацій, а її автор, Слатвінська Марина Олександрівна, заслуговує на присудження науково ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

**доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки та менеджменту,
ДВНЗ «Університет банківської справи»**

В. І. Міщенко